

RJEŠENJA OGLEDNOGA ISPITA IZ SOCIOLOGIJE

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
1.	D
2.	D
3.	D
4.	B
5.	D
6.	D
7.	A
8.	D
9.	C
10.	B
11.	D
12.	B
13.	A
14.	A
15.	B
16.	meritokratsko (društvo) / meritokratski (tip društva) / meritokracija
17.	konvencionalna (gomila) / ekspresivna (gomila) i aktivna gomila / rulja
18.	klasna (nejednakost) / (društvena / socijalna) stratifikacija
19.	masovna (kultura) / potrošačka (kultura) / popularna (kultura)
20.	predstavnička (demokracija)
21.	konfliktna (perspektiva) / feministička (perspektiva)
22.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">Racionalizacija je za Webera proces u kojem su u modernom društvu sva područja društvenoga života podvrgnuta računanju i predviđanju (nestaje čarobnost svijeta, a osjećaji, strasti i vjera se zamjenjuju racionaliziranim životom)otuđenje / alijenacija <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">naveden je pojam otuđenje/alijenacija inaveden je pojam racionalizacije i objašnjenje procesa racionalizacije prema Weberu <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">naveden je pojam otuđenje/alijenacija ilinaveden je pojam racionalizacije i objašnjenje procesa racionalizacije prema Weberu <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">nije naveden nijedan pojam niti objašnjenje procesa racionalizacije ilinaveden je samo pojam racionalizacije, ali bez objašnjenja procesa racionalizacije prema Weberu

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
23.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• socijalna kontrola• sprečavanje kršenja društvenih normi radi održavanja reda i stabilnosti u društvu / društvo učvršćuje svoje norme svaki put kada se netko osudi za devijantno ponašanje jer mnoge norme nisu jasne ili izražene čvrstim pravilima <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam socijalna kontrola i• navedeno je objašnjenje društvene funkcije kažnjavanja devijantnosti <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam socijalne kontrole, ali bez objašnjenja društvene funkcije kažnjavanja devijantnosti <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden pojam socijalna kontrola niti je navedeno objašnjenje društvene funkcije kažnjavanja devijantnosti
24.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• (ritual) prijelaza• određuju položaj pojedinca u grupi, a odvijaju se kao prijelaz od jednoga prema drugomu društvenome položaju (označava prijelaz mladih ljudi iz statusa djeteta u status odraslih) <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam rituala prijelaza i njegovo objašnjenje <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam ritual prijelaza, ali bez objašnjenja <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden pojam ritual prijelaza niti je navedeno njegovo objašnjenje

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
25.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Max Weber / M. Weber / Weber• Za nastanak kapitalizma bila je bitna određena vrsta religijske etike (protestantska) koja je bila u skladu s poduzetničkim kapitalističkim duhom, što je potaknulo razvoj kapitalizma. <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je (Max) Weber i• navedeno je objašnjenje povezanosti nastanka kapitalizma s protestantskom radnom etikom <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je (Max) Weber ili• navedeno je objašnjenje povezanosti nastanka kapitalizma s protestantskom radnom etikom <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden (Max) Weber niti je navedeno objašnjenje povezanosti nastanka kapitalizma s protestantskom radnom etikom
26.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Stručnjaci i tehničari dobivaju sve veći značaj jer raste broj uslužnih djelatnosti.• Sve više se traže zanimanja koja se temelje na znanju i rukovanju informacijama (primjerice u financijama, oglašavanju, istraživanju tržišta, znanosti) / Profesionalci i tehnički stručnjaci (znanstvenici, inženjeri i kompjuterski stručnjaci) postaju sve važniji u određivanju smjera razvoja društva zbog sve veće važnosti teoretskog znanja: ono je osnova na kojoj društvo napreduje. <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• navedeno je objašnjenje dva društvena razloga porasta broja nemanualnih zanimanja prema D. Bellu <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je i objašnjen samo jedan razlog porasta broja nemanualnih zanimanja prema D. Bellu <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden nijedan razlog porasta broja nemanualnih zanimanja prema D. Bellu

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
27.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• dediferencijacija / decentralizacija• Grad postaje decentraliziran, a seljenjem proizvodnje dobara u druge dijelove svijeta nestaje i prostorna specijalizacija grada na industrijsku i zonu stanovanja (gospodarstvo se u gradu sve manje temelji na proizvodnji dobara, a sve više na proizvodnji i potrošnju kulture / važnost kulture povezana je s turizmom i rastom takozvane simboličke ekonomije). <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam dediferencijacija / decentralizacija i njegovo objašnjenje <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam dediferencijacija / decentralizacija, ali bez objašnjenja• navedeno je objašnjenje procesa promjene prostorne specijalizacije karakterističnog za postmoderni grad, ali bez pojma dediferencijacija / decentralizacija <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden pojam dediferencijacija / decentralizacija niti je navedeno njegovo objašnjenje
28.1.	ekonomija/ politologija / (socijalna) psihologija
28.2.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kvalitativni (pristup istraživanju) usmjeren je na značenja koja ljudi pridaju pojavama /na subjektivni opis i interpretaciju i pruža dublji uvid u bogatstvo društvenog života.• Kvantitativni (pristup istraživanju) temelji se na mjerenjima i statističkim (matematičkim) metodama istraživanja društvenih pojava <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda:</p> <ul style="list-style-type: none">• navedena su i objašnjena oba pristupa istraživanju <p>1 bod:</p> <ul style="list-style-type: none">• navedeni su nazivi oba pristupa istraživanju• naveden je naziv i objašnjen jedan pristup istraživanju <p>0 bodova:</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden nijedan pristup istraživanju;• naveden je samo jedan naziv pristupa istraživanju, ali nije objašnjen• naveden je pogrešan naziv uz objašnjenje jednog ili oba pristupa istraživanju

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
29.1.	(Prema) funkcionalističkoj perspektivi (prema funkcionalizmu)
29.2.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Isključivanje se odnosi na postupke kojima grupe odvajaju nepripadnike, sprječavajući im pristup vrijednim resursima.• Uzurpacija se odnosi na nastojanja manje povlaštenih da prisvoje resurse što su ih drugi monopolizirali. <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• navedena su i objašnjena dva oblika društvenoga zatvaranja (isključivanje i uzurpacija) <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je i objašnjen jedan oblik društvenoga zatvaranja (isključivanje ili uzurpacija) <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden nijedan oblik društvenoga zatvaranja• nisu navedeni su pojmovi isključivanje i uzurpacija nego su samo objašnjeni• naveden je jedan ili oba oblika društvenoga zatvaranja, ali bez objašnjenja• naveden je pogrešan naziv uz objašnjenje jednog ili oba pristupa istraživanju
30.1.	anticipativna i razvojna (socijalizacija)
30.2.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• spol označava anatomske, biološke i fiziološke, dakle tjelesne značajke muškarca i žene / rod je kulturno određen, simbolički izraz za te biološke razlike• osobnost obuhvaća osjećaj vlastitog ja (jastva; ličnosti) i ljudskosti (značajku pripadanja ljudskoj vrsti) <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• navedene su i objašnjene dvije vrste primarnoga identiteta pojedinca <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• navedene su dvije vrste primarnoga identiteta pojedinca, ali bez objašnjenja• navedena je i objašnjena jedna vrsta primarnoga identiteta pojedinca (spol / rod ili osobnost) <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije navedena nijedna vrsta primarnoga identiteta pojedinca• navedena je jedna vrsta primarnoga identiteta pojedinca, ali nije objašnjena• naveden je pogrešan naziv uz objašnjenje jedne ili obje vrste primarnoga identiteta

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
31.1.	konfliktna (perspektiva)
31.2.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• kredencijalizam• Zahtjev da je za određeni posao potrebna svjedodžba (diploma), pri čemu ona ne jamči da je osoba osposobljena obavljati taj posao (dolazi do inflacije diploma). / Diploma služi više kao mjerilo statusa u društvu, nego što jamči neka posebna znanja (dolazi do inflacije diploma). <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam kredencijalizam i njegovo objašnjenje <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam kredencijalizam ili• navedeno je objašnjenje kredencijalizma <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden niti pojam kredencijalizam niti njegovo objašnjenje• naveden je samo pojam kredencijalizam, ali bez objašnjenja
32. 1.	održivi razvoj
32.2.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Reformski ekološki pokreti prihvaćaju umjerene ideologije liberalizma i demokratskog socijalizma te teže reformama kapitalizma (drže da se problemi s okolišem mogu riješiti znanošću, tehnologijom i racionalnim upravljanjem eko sustavima i društvom)• Radikalni ekološki pokreti teže rješavanju ekoloških problema u njihovu korijenu, a ne samo reagiranju na štetu koju izaziva globalni kapitalizam; traže temeljne društvene promjene koje znače ukidanje ili potpuni preustroj kapitalizma <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• navedene su i objašnjene dvije vrste ekoloških pokreta (reformski ili radikalni) <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• navedene su dvije vrste ekoloških pokreta ili• navedena je i objašnjena jedna vrsta ekoloških pokreta (reformski ili radikalni) <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije navedena nijedna vrsta ekoloških pokreta• navedena je jedna vrsta ekoloških pokreta, ali bez objašnjenja• naveden je pogrešan naziv uz objašnjenje jedne ili obje vrste ekoloških pokreta

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
33.1.	A
33.2.	ofenzivni / novi socijalni pokreti / reformski (progresivni)
33.3.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• Funkcionalistička (perspektiva) i konfliktna / feministička (perspektiva)• (Prema funkcionalizmu / funkcionalističkoj perspektivi (Parsonsu) nuklearni oblik obitelji je dobro prilagođen modernom industrijskom gospodarstvu; u obitelji su uloge specijalizirane tako da muškarac ima instrumentalnu ulogu zarađivanja, dok žena ima ekspresivnu ulogu brige za djecu i emocionalnu stabilnost. / Prema konfliktnoj perspektivi kapitalistički sustav izrabljuje besplatni kućanski rad žena (troškovi kapitalista za radnu snagu drastično bi se povećali kad bi kućanski poslovi bili plaćeni), a nuklearna obitelj u kapitalizmu služi za opuštanje nakon frustrirajućeg i otuđujućeg rada i kao izvor jeftine radne snage. / Prema feminističkoj perspektivi podjela rada u kućanstvu prethodi kapitalizmu i posljedica je stoljetne dominacije muškaraca nad ženama (nije problem kapitalizam nego patrijarhalnost); obitelj je institucija za eksploataciju žena od strane muškaraca, a patrijarhalnost je značajka društva u cjelini. <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• navedene su i objašnjene dvije teorijske perspektive (funkcionalistička i konfliktna/feministička) <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• navedene su dvije teorijske perspektive (funkcionalistička i konfliktna/feministička), ali bez objašnjenja• navedena je i objašnjena jedna teorijska perspektiva (funkcionalistička ili konfliktna/feministička) <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije navedena nijedna teorijska perspektiva (funkcionalistička ili konfliktna/feministička)• navedena je jedna teorijska perspektiva (funkcionalistička ili konfliktna/feministička), ali nije objašnjena• naveden je pogrešan naziv uz objašnjenje jedne ili obje teorijske perspektive (funkcionalistička i/ili konfliktna/feministička)

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
34.1.	B
34.2.	demografija
34.3.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• ekonomska dimenzija odnosi se na nejednakost među društvenim skupinama koja se iskazuje u razlikama u posjedovanju imovine, razlikama u kvalifikacijama i vještinama na tržištu rada• socijalna dimenzija odnosi se na način na koji su su društvu raspodijeljeni socijalno poštovanje, ugled, počasti i priznanja tj. društveni prestiž <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• navedene su i objašnjene dvije (ekonomska i socijalna) dimenzije stratifikacije prema Weberu <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• navedene su dvije (ekonomska i socijalna) dimenzije stratifikacije prema Weberu, ali bez objašnjenja• navedena je i objašnjena jedna (ekonomska ili socijalna) dimenzija stratifikacije prema Weberu <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije navedena nijedna (ekonomska i socijalna) dimenzija stratifikacije prema Weberu• navedena je jedna (ekonomska ili socijalna) dimenzije stratifikacije prema Weberu, ali nije objašnjena• naveden je pogrešan naziv uz objašnjenje jedne ili obje (ekonomska i/ili socijalna) dimenzije stratifikacije prema Weberu
35.1.	B
35.2.	interakcionistička (perspektiva) /interakcionizam
35.3.	<p>TOČAN ODGOVOR:</p> <ul style="list-style-type: none">• sekundarna (devijantnost)• devijantnost koju pojedinci usvajaju kao odgovor na reakcije okoline; etiketa pridaje pojedincu status devijantne osobe, on/ona postepeno prihvaća taj status i tako se ponaša (participacija u devijantnoj subkulturi postaje način rješavanja frustracije i nalaženja emocionalne podrške) <p>BODOVANJE:</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam sekundarna devijantnost i objašnjen proces prihvaćanja etikete pojedinca <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none">• naveden je pojam sekundarna devijantnost ili• objašnjen je proces prihvaćanja etikete pojedinca <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none">• nije naveden pojam sekundarna devijantnost niti je objašnjen proces prihvaćanja etikete pojedinca (nema objašnjenja ili je nepotpuno)